

DFF-004-008211 Seat No. _____

B. Ed. (Basic) (Sem. II) (CBCS) Examination

May / June - 2015

Economics Content

(अर्थशास्त्र विषयवस्तु)

Faculty Code : 004

Subject Code : 008211

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) વિભાગ-૧ના બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
- (૨) વિભાગ-૨ના પ્રશ્નોના માંગ્યા મુજબ ઉત્તર લખવા.
- (૩) બંને વિભાગના ઉત્તરો મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં જ લખવા.
- (૪) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને જવાબો લખવા.

વિભાગ - 1

1 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી યોગ્ય જવાબ લખો.

20

(1) પોલાદના ઉત્પાદનનો ખરો યશ કોના ફાળે જાય છે ?

- (A) જમશેદજી તાતા
- (B) સામપિત્રોડા
- (C) અંબાણી
- (D) બિલગેસ્ટ

(2) લાંબા અને તંદુરસ્ત જીવન માટે બાળકના જન્મ સમયનું અપેક્ષિત -

- (A) આરોગ્ય
- (B) બાળવિકાસ
- (C) કુપોષણ
- (D) આયુષ્ય

(3) વસ્તુવિષયક આંકડાઓ દેશના ક્યાં પરિબલોને સમજવામાં ઉપયોગી બને છે ?

- (A) જન્મદર
- (B) મૃત્યુદર
- (C) કુટુંબકદ
- (D) ઉપરોક્ત બધા જ

- (4) આર્થિક વિકાસ માપવા માટેનો યોગ્ય માપદંડ કયો છે ?
- (A) રાષ્ટ્રીય આવક
(B) વિદેશ આવક
(C) ઔદ્યોગિક આવક
(D) માથાદીઠ આવક
- (5) _____ ના આધારે દેશમાં ગરીબીની તીવ્રતાને જાણી શકાય છે.
- (A) રોજગારીના આધારે
(B) માથાદીઠ આવક
(C) આકસ્મિક આવક
(D) આવકની અસમાનતા
- (6) 1995 બાદ વસ્તી વૃદ્ધિનો દર ઘટીને કેટલો થયો ?
- (A) 1.2
(B) 1.5
(C) 1.8
(D) 1.11
- (7) દેશના વિકાસમાં પાયાની સવલતો ધરાવતાં માળખાને મુખ્ય કેટલા ભાગમાં વહેંચવામાં આવે છે ?
- (A) 11
(B) 8
(C) 2
(D) 22

(8) ગરીબી એ _____ સમસ્યા છે.

- (A) કુદરતી
- (B) આકસ્મિક
- (C) માનવસર્જિત
- (D) ત્રણેય

(9) ભારતમાં સૌપ્રથમ રેલવેનો આરંભ કયા બે શહેરો વચ્ચે શરૂ થયો ?

- (A) મુંબઈ અને કાશ્મીર
- (B) મુંબઈ અને થાણે
- (C) મુંબઈ અને ધાન
- (D) મુંબઈ અને દહીંસર

(10) “અંધારી રાતના શત્રુ” તરીકે કોણ ઓળખાય છે ?

- (A) બે રોજગાર
- (B) વસ્તી વધારો
- (C) વસ્તી ઘટાડો
- (D) (A) અને (C)

(11) એકવીસમી સદીના આરંભે દેશમાં ગરીબીનું પ્રમાણ લગભગ _____ ટકા હતું.

- (A) 5%
- (B) 25%
- (C) 15%
- (D) 30%

(12) સરકારે _____ પાયાના ઉદ્યોગોને કરવેરામાં રાહત આપી છે.

- (A) નાના
- (B) મધ્યમ
- (C) મોટા
- (D) (B) અને (C)

(13) 1998-99માં ભારતમાં નાના પાયાનાં એકમોની સંખ્યા કેટલી હતી ?

- (A) 31.21
- (B) 20.11
- (C) 20.22
- (D) 14.18

(14) અર્થશાસ્ત્રમાં બેરોજગારી કયા સ્વરૂપે ગણતરીમાં લેવાય છે ?

- (A) સ્વૈચ્છિક
- (B) સક્રિયશ્રમ
- (C) ફરજિયાત
- (D) રાજકીય

(15) નીચેનામાંથી કયો ઉદ્યોગ પાયાનો ઉદ્યોગ ગણાય છે ?

(A) શણનું કાપડ

(B) યંત્રો

(C) ખાણ

(D) રસાયણ

(16) ભારતમાં સરકાર દ્વારા જાહેરક્ષેત્રે થતા રોકાણને કયા રોકાણ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે ?

(A) ખાનગી

(B) બચત

(C) જાહેર

(D) મૂડી

(17) 18મી સદીમાં કયા દેશે ઔદ્યોગિક ક્રાંતિનો અનુભવ કર્યો ?

(A) યુરોપ

(B) અમેરિકા

(C) આફ્રિકા

(D) પાકિસ્તાન

(18) ઇ.સ.ની કઈ સાલમાં રાયો-ડી જાનેરોમાં વૈશ્વિક સ્તરે પરિષદનું આયોજન થયું હતું ?

(A) 1922

(B) 1944

(C) 1933

(D) 1992

(19) ગામડાંઓમાં સામાજિક રીતરિવાજ કેવા હોય છે ?

(A) જડ

(B) ચુસ્ત

(C) મુક્ત

(D) (A) અને (B)

(20) પર્યાવરણમાં કચરાના નિકાલ માટે ચૂકવવી પડતી કિંમતને શું કહે છે ?

(A) ઉત્સર્જન કર

(B) કરવેરો

(C) ઘરવેરો

(D) ટેક્સ

વિભાગ - 2

- 1 નીચેના દરેક પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : 10
- (1) બેરોજગારીના બે કારણો આપો.
 - (2) સંદેશાવ્યવહારના મુખ્ય માધ્યમો જણાવો.
 - (3) આર્થિક વિકાસ સિદ્ધ કરવાના મુખ્ય માર્ગો લખો.
 - (4) કુદરતી સંસાધનોના બે પ્રકાર જણાવો.
 - (5) તુલનાત્મક અભ્યાસની વ્યાખ્યા લખો.
- 2 નીચે પૈકી કોઈ પણ ત્રણ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. 9
- (1) ઊંચા જન્મદરના ત્રણ કારણો જણાવો.
 - (2) વીજળીના ઉત્પાદન માટેના મુખ્ય ત્રણ સ્ત્રોતોનાં નામ લખો.
 - (3) હરિયાણી ક્રાંતિનો અર્થ ટૂંકમાં લખો.
 - (4) ગરીબી ઘટાડવાના ઉપાયો જણાવો.
- 3 ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ ત્રણ) 15
- (1) જાહેર વિતરણ વ્યવસ્થા
 - (2) વસ્તી નિયંત્રણ માટેના ઉપાયો
 - (3) માનવ વિકાસનાં ઘટકો
 - (4) ભારતમાં શહેરીકરણ
- 4 નીચેના પૈકી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના સવિસ્તૃત જવાબો આપો. 16
- (1) પર્યાવરણનીતિ એટલે શું ? તેનાં ઘટકો ટૂંકમાં લખો.
 - (2) ગરીબી નિવારણ માટેના સામાજિક અને સલામતિના કાર્યક્રમોની રૂપરેખા આપો.
 - (3) ભારતીય અર્થતંત્રમાં ઉદ્યોગોનું મહત્ત્વ ચર્ચો.